

Kaya Tırmanışı Yapıyoruz...

Yetişkinlerin iplerle yüksek kayalara tırmandıklarını ve derin uçurumlardan yine iplerle kayarak indiklerini duymuşsunuzdur ya da televizyondan izlemiştinizdir. Peki, hiç merak ettiniz mi, bu sporu çocuklar da yapabilir mi diye? Öyleyse hemen merakınızı giderelim. Bu sporda yaş sınırı yok! Türkiye’de henüz pek yaygın olmasa da ABD’de hemen her eyalette çok iyi biliniyor. Sağlam malzemeler ve gerekli eğitimle uygulanan kaya tırmanışı, burada çocuklar arasında da çok yaygın. Üstelik, bu sporu yapabilmek için mutlaka dağlara gitmek gerekmiyor. Yakınındaki bir spor salonuna gittiğinizde bile duvarlara tırmanan çocuklara rastlayabiliyorsunuz...

Foto: Herman Van Dyk

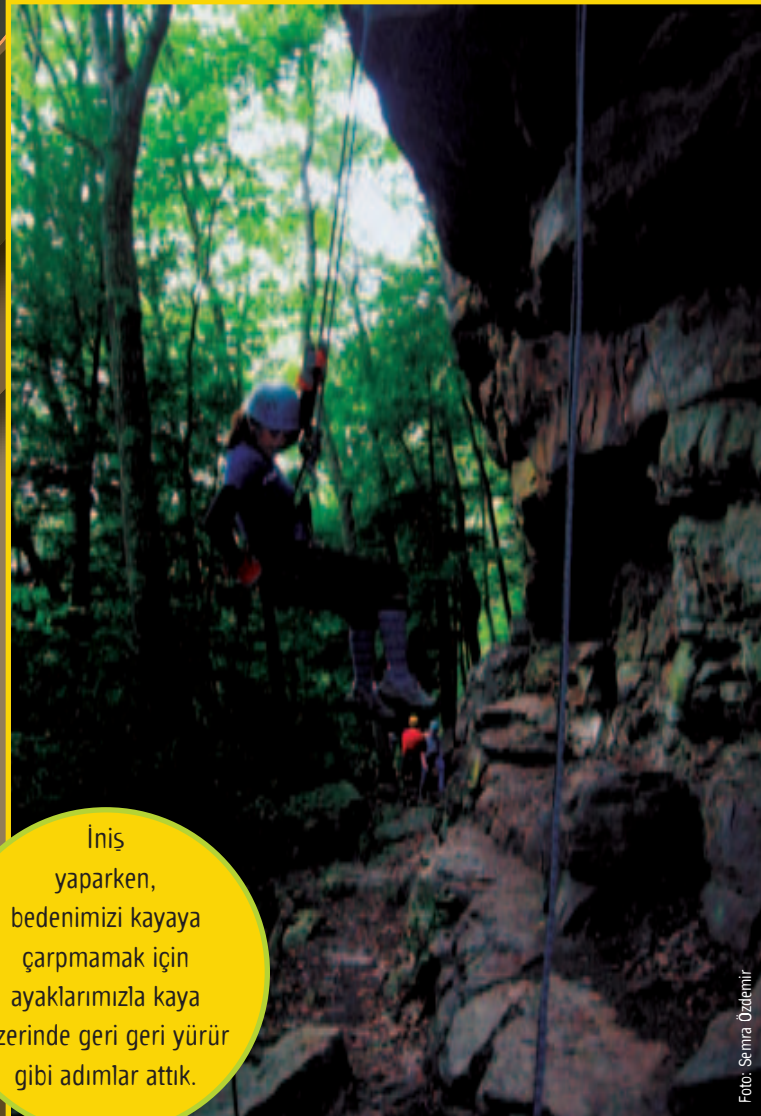

Foto: Semra Özdemir

İniş yaparken, bedenimizi kayaya çarpmamak için ayaklarımızla kaya üzerinde geri geri yürür gibi adımlar attık.

Foto: Herman Van Dyk

Başlarken hepimiz çok heyecanlıydık. Birazdan 25 m yükseklikteki bir uçurumdan tek başımıza aşağı ineceğimizi düşünmek biraz da kaygılandırmıştı bizi.

Foto: Herman Van Dyk

Uzmanımız, inişe geçmeden önce nelere dikkat etmemiz gerektiğini anlattı.

Sabah gün ağarmadan uyanıyoruz. Malzemelerimizi toplayıp kamp kurduğumuz alanı temizledikten sonra kahvaltımızı yapıyoruz. Ardından tüm katılımcılar ve uzmanlarla buluşacağımız yere gidiyoruz. Herkes bizim gibi heyecanlıydı. Tırmanış yapacağımız alana otobüsle giderken bir yandan sohbet ediyor ve heyecanımızı bastırma-ya çalışıyor, bir yandan da bulunduğumuz yerle ilgili bilgiler ediniyoruz. ABD'nin Batı Virginia (virjinya diye okunur) eyaletindeyiz. Burası ülkenin en yeşil yerlerinden biri. Dağları, orman alanları, nehirleri ve göllerinde doğa sporları yaygın olarak yapılıyor. Biz de bunun için buradayız. Kaya tırmanışı yapacağız ve ilk kez yaşayacağımız bu deneyimi sizinle paylaşacağız. Pek çok insan kaya tırmanışı deyince bu sporun çok yüksek yerlerde yapıldığını düşünür. Yola çıkarken biz de öyle düşünmüştük. Everest Dağı'na değil, ama çok yüksek bir dağa tırmanacağımızı düşünüp ürpermiştik biraz: "Ya tırmanamazsak!".

İşte Başlıyoruz!..

Otobüsümüz, ağaçların arasındaki daracık bir yoldan New River Gorge Dağı'nın yükseklerine doğru ilerledi. Otobüsten indikten sonra da bir partikadan yürüdük. Bu arada uzmanlarımız bizi bilgilendirmeye başlamıştı bile: "Dikkat edin! Yaralan-

maların çoğu, tırmanacağınız kayayı ararken geçtiğiniz patikalarda gerçekleşir. İnsanlar, toprağın altında gömülü kayaları ya da ağaç köklerini fark etmeden takılıp düşerler." Bu uyarı üzerine hepimiz daha çok dikkat etmeye başladık. Açıklık bir alana geldiğimizde, bizi tırmanış konusunda bilgilendirdiler. Ayrıca tırmanış için giysilerimizi giydik.

İyi Bir Kaya Tırmanıcısı mısınız?

Kaya tırmanıcısı olmak için bir yaş sınırı yok! Grubumuzdaki üç çocuğu gördüğümüzde, önce ailelerinin onları evde bırakmak istemedikleri için yanlarına aldıklarını düşünmüştük. Ancak, onların da bizim gibi tırmanıcı olduğunu fark etmemiz çok uzun sürmedi. Hatta, bazı konularda bizi bilgilendiriyorlardı bile! Doğayı ve eğlenmeyi seven herkes kaya tırmanıcısı olabilir. Ancak, iyi bir kaya tırmanıcısı olmak için önce altın kuralı bilmek gerekiyor: Tehlikelerin farkında olmak. Kayalara tırmanmak eğlenceli olduğu kadar tehlikeli de. Tehlikelerin farkında olursanız kendinizi koruyabilirsiniz. Malzemelerinizin iyi olmasına önem verir, başkaları tarafından yeterince tırmanılmamış kayalardan uzak durur ve giysilerinizin hava koşullarına uygun olmasına özen gösterirseniz kendinizi koruyabilirsiniz.

Tırmanırken Ne Giyeceğiz?

Bu ön bilgilerden sonra sıra tırmanırken mutlaka giymemiz gereken özel giysileri tanımaya geldi. Spor ayakkabılarımızın yeterli olacağını söylemişlerdi. Ancak, bazıları özel tırmanış ayakkabıları kullandılar. İlk olarak “emniyet kemeri”yle tanıştık. Tırmanış sırasında bağlı olacağımız ipin bu kemere takıldığını öğrendik. Kemerleri takmamız epeyce bir zaman aldı. Bildiğimiz pantolon kemerlerine benzemiyorlardı hiç! Halka şeklindeki üç kemer birbirine tutturulmuştu. İkisi bacaklar, biri de belimiz için. Önce bir bacak, sonra öteki... Kemerini doğru şekilde giymeyi başardıktan sonra ayar yerlerinden sıkıladık. Bu işlemleri doğru yapabilmemiz önemliydi, çünkü güvende olmamızı bunlar sağlayacaktı. Sırada bizi, düşme olasılığı olan kaya parçalarından koruyacak olan kasklar vardı. Kasklarımızı da başımıza göre ayarladıktan sonra, artık hazırдық!

Önce İniş

25 m yükseklikteki bir kayanın üzerindeyiz. Burası New River Gorge Dağı'nın yükseklerindeki bir kayalık alan. Önce aşağıdaki düzlük alana ineceğiz, sonra geri tırmanacağız. Pek belli etmemeye çalışsak da uzmanlarımız biraz kaygılandığımızı fark etmiş olmalı ki, bize uçurumun kenarındaki bir ağaca sıkıca bağlı olan ipi göstererek güvende olduğumuzu anlattılar. Ancak bizi ikna etmeyi başaran bu ipten çok, herkesten önce

Bazı yerlerde büyük adımlar atarak kayanın bir yüzünden diğerine geçmemiz gerekti.

Foto: Herman Van Dyk

Foto: Herman Van Dyk

İniş yolunda sona yaklaştıkça, insanların yüzlerindeki kaygı ifadesi siliniyor ve yerini keyifli bir gülümseme alıyordu.

korkusuzca iki dakikada aşağı inen 10 yaşındaki bir kız çocuğu oldu. Öğrendik ki, ABD'de kaya tırmanma sporu yetişkinlerde olduğu gibi çocuklarda da çok yaygınmiş. İniş hareketi de tırmanma sporunun en kolay ve eğlenceli bölümüymüş. Bunun için sağlam ve uzun bir ip kullanılıyor. Bir ucu ağaca sıkı sıkı bağlı, bir ucu da uçurumdan aşağı sarkan ip, özel bir yöntemle “sekizli” denen bir metal parçasına bağlanıyor. Bu bağlama yöntemi ipin sekizli üzerinde kolayca kaymasını sağlıyor. Metal parçasının biçimi gerçekten de sekiz gibi. Sekizli, “karabina” denen başka bir metal bir halkayla iniş yapacak olan kişinin emniyet kemeri takılıyor. Eldivenleri de unutmamak gerek. Çünkü ipten kayarken elimiz acıyabilir. Artık inişe hazırız.

İniş yaparken ipi nasıl tuttuğumuz çok önemli. Sol elimizle ipin ağaca bağlı kısmını baş hizasında tutarken, aşağıya sarkan kısmını kalçamızın hemen altında tutmamız gerekiyor. Yani, sanki ipi tutan elinizin üzerinde oturuyormuş gibi olacaksınız. İki elimizle de ipi baş hizasında tutmak tehlikeliymiş. Saçımızın sıkışması ya da elimizle yüzümüze çarpma gibi durumlara neden olabirmiş. İpleri çok sıkmamıza da gerek yok. Biz aşağı inerken, iki avucumuzda tuttuğumuz ipin kayması gerekiyor. Hızımızı kalçamızın altında tuttuğumuz elimizdeki iple ayarlıyoruz. Yani, ipin yavaş yavaş elimizden kaymasına izin vererek aşağı iniyoruz. İlk yapıшта biraz korkutucu gelen bu işlem, ikinci seferde dün-

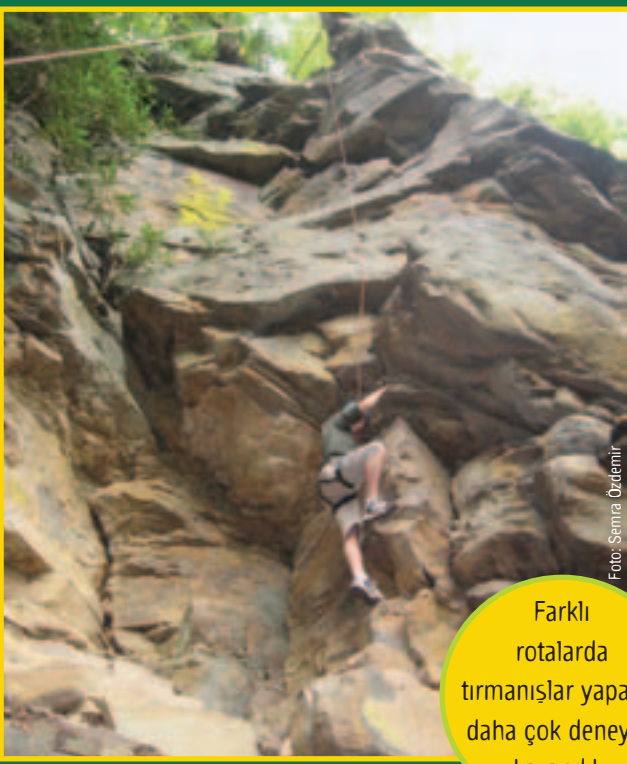

Foto: Semra Özdemir

Farklı rotalarda tırmanışlar yaparak daha çok deneyim kazandık.

yanın en eğlenceli işi haline gelebiliyor. Üstelik başka bir ipin de ayrıca güvenlik amacıyla sizi tuttuğunu biliyorsanız, anın tadını çıkarmak elinizde!

Zirveye Doğru...

Tırmanırken ilk olarak tırmandığınız kayayı incelemek önemliymiş. Nerelerde boşluklar var? Eller ve ayaklar için yeterince büyük yarıklar ya da çıkıntılar var mı? Tırmanırken bedenimizi yukarı doğru çekmek ya da itmek için bu boşlukları kullanıyoruz. Tırmanış sırasında en büyük güç kaynağımızın bacaklarımız olduğunu söylüyor uzmanımız. Kendimizi bacaklarımızla

Asena 11 yaşında. Kaya tırmanma sporuna yeni başladı. Gerçek kayalara tırmanmadan önce özel hazırlanmış duvarda çalışıyor.

Foto: Semra Özdemir

yukarı ya da yanlara doğru itiyoruz. Tırmanma sırasında bazen elimiz ya da ayaklarımız için uygun bir boşluk bulamayabiliyoruz. İşte o zaman yan tarafları kontrol edip, eğer orada uygun yarıklar varsa o tarafa doğru geçip yola oradan devam etmemiz gerekebiliyor. Hatta bazen de başımızın üzerinde, daha fazla yukarı doğru ilerlememize engel olan kayalarla karşılaşabiliyoruz. O zaman da yine kendimizi uygun olan yana doğru çekip, o kayadan kurtulmaya çalışmamız gerekiyor. Dengemizi de her zaman korumamız gerek ki, düşmeden ayaklar ve ellerimiz için yeni yarıklar bulup hedefe ulaşabilelim. Gördüğümüz gibi tırmanma işi inişe göre hayli yorucu. Bir yandan gözlem yapıp, strateji geliştirirken bir yandan da denge sağlayıp güç kullanmayı gerektiriyor. Elbette, tırmanmak için kendinize daha kolay kayalar da bulmak da mümkün! Tüm tehlikelere karşın, siz tırmanırken aşağıda birinin, bağlı olduğunuz ipi sıkıca tuttuğunu bilmek güven veriyor. Yani emniyet kemerlerimiz bu işlem sırasında da kullanılıyor. Ancak bu kez bağlı olduğumuz ipi kontrol etmemiz gerekmiyor. Bizim yerimize onu tutan başka biri oluyor.

Geri Dönüş Zamanı

Herkes kayanın farklı bölgelerinde defalarca iniş ve tırmanışlar yaptıktan sonra artık doymaya başladık. Karnımız da zil çalmaya başlamıştı zaten. Böylece geri dönüş saatinin geldiğine karar verdik. Hepimiz mutluyduk otobüsümüze binerken. Hatta havada “Yine gelelim, lütfen!” sözleri uçuşuyordu. Orada bizimle birlikte tırmanış yapan küçük çocukların nasıl olup da bu kadar bilgili olduklarına şaşırdık. Belli ki, bu sporu sık sık yapıyorlardı. Hatta hemen tüm spor salonlarında yapay tırmanma duvarları olduğunu da öğrendik. Ve en önemlisi, çocuklar bu duvarlara tırmanarak hazırlanıyorlarmış gerçek kayalara! Altı yaşında başlayan çocuklar bile varmış bu spora. Umarız bizim ülkemizde de bu zevkli spor kısa süre içinde yaygınlaşır.

Banu Binbaşaran Tüysüzoğlu